

Dr. Ožbald Haunig — 60 letnik.

Pred 60 leti, dne 26. julija 1876, se je rodil v priprosti kmečki hiši na Reberci pri Železni Kaplji odličen sodnik in zaslužen narodni delavec dr. Ožbald Haunig. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa (do leta 1898) v Celovcu. Prvotno je hotel postati duhovnik; ostal pa je v semenišču le eno leto. Nato je študiral pravo na graškem vseučilišču, kjer je leta 1905 promoviral. Začetkom l. 1904 je vstopil kot sodniški pripravnik v službo pri deželni sodišču v Celovcu. Leta 1907 je postal sodnik in služil v raznih krajih nemške Koroške. Maja 1908 je dobil mesto na okrajnem sodišču pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Tukaj je ustanovil svoj dom in tu deluje že celih 28 let. Leta 1920 je postal predstojnik tega sodišča.

Svoj rod in dom je vzljubil Haunig že v rani mladosti in zvest sin naše zemlje je ostal vse svoje življenje. Spoznal je, da narod ne rabi takozvanih sijajnih juristov, ki poznajo le paragrafe in pravne teorije, temveč dobre sodnike, ki čutijo z ljudstvom in ki žele vsakemu le najboljše. »Dober sodnik je samo dober človek«, to je njegovo osnovno načelo, po katerem se je vedno ravnal. Zato uživa v vseh slojih prebivalstva neomajeno zaupanje ter spoštovanje; kajti narod ve, da mu je »ata« Haunig zaščitnik pravic, pravi oče svojih varovancev in odkritosrčen prijatelj vseh. Tako je vzgled pravega ljudskega sodnika.

Reberški Ožbald — tako so mu rekli za časa njegovih dijaških let — se je bavil vneto z našim jezikom in slovstvom že kot srednješolec. Njegov učitelj in vzornik je bil znani rodoljub in pisatelj dr. J. Šket, ki ga je tudi pravilno ocenil, ko mu je dal v maturitetnem spričevalu odlično red iz slovenščine. Že takrat in pozneje je priobčil v tedanjem edinem slovenskem listu na Koroškem »Miru« več smešnih in resnih člankov in povesti. Med temi je ugajala priprostemu ljudstvu najbolj njegova pristna koroška humoreska »Tine in Barigeljc«. Sotrudnik in tovariš mu je bil ožji rojak in znani pisatelj dr. France Kotnik. V njegovi družbi ali sam je prepotoval Reberški Ožbald v počitnicah ves slovenski Korotan in nastopal kot humorističen predavatelj zlasti s svojim »Nosanom — beračem« na številnih zborovanjih in ljudskih veselicah. Kjerkoli se je pojavil s svojim širokim klobukom, so napolnili domačini sobe in dvorane do zadnjega kotička. Tako je budil s humorjem narodno zavest. Pa tudi pozneje je našel kljub obilnim skrbem in poslom v službi še vedno dovolj časa, da je napisal v »Slovenskem gospodarju«, »Slovincu« in drugih listih marsikaj poučnega in zanimivega. Zlasti se je zanimal za preteklost našega naroda, kar dokazujejo njegove zgodovinske povesti »Slednji vitez Reberčan« (1927), »Črni križ pri Hrastovcu« (1928), »Kapelški punt« (1928), »Tatenbah« (1930) in druge, kakor tudi razni članki, n. pr. o kužnih križih v Slovenskih goricah itd. Njegov slog je lahek in priprost; zato so se njegova dela priljubila posebno kmečkemu ljudstvu. »Črni križ« je dramatisiral bogoslovec Pe-

tančič in ta igra se je vprizorila z velikim uspehom v raznih krajih naše domovine, med drugimi tudi v Mariboru. Da ohrani v živem spominu strahote čarovniških procesov, ki jih opisuje v tem delu, je dal pred kratkim postaviti pri Črnem lesu ob cesti proti Sv. Lenartu črni križ.

V osebnem občevarju je »ata« Haunig

skromen, dobrohoten in ljubezniv. Vsa kega sprejme rad v svoji gostoljubni hiši in vsak se čuti srečen v njegovi vedno vedri družbi.

Prijatelju in sotrudniku Ožbaltu želimo ob njegovem življenjskem jubileju iz polnega srca: »Bog živi in na mnoga leta.« V. T.

DRUŠTVENE VESTI

Tabor dekliških Marijinih družb v Rajhenburgu. V nedeljo dne 9. avgusta bo za videmsko in leskovsko dekanijo tabor dekliških Marijinih družb v Rajhenburgu. Ob desetih bo pridiga in sv. maša z ljudskim petjem, po sv. maši pa zborovanje pred cerkvijo. Ob dveh bo pridiga in nato procesija okoli cerkve z Marijinim kipom. Med procesijo bodo pete litanije Matere božje. Govorila hosta oč. gg. stolni kanonik dr. Ivan

Zagar iz Maribora in stolni vikar Alojzij Košmerlj iz Ljubljane. Tabora se morajo udeležiti vse Marijine družbe videmske in leskovske dekanije z zastavami in družbenimi znaki. Vsa dekleta, ki ljubijo Marijo, bodo prihiteli za ta dan v Rajhenburg že v soboto zvečer ali pa v nedeljo zjutraj, z okrašenimi vozovi ali peš. Čim več vas bo, tem lepše bo!

Zgornja Sv. Kungota. Dekliške Marijine družbe pri Gornji Sv. Kungoti priredi v nedeljo dne 2. avgusta, ob treh popoldne gledališko predstavo z ljudsko igro »Sv. Cita« v treh dejanjih, in burko v dveh dejanjih »Pri gospodi«. Vabimo od daleč in blizu!

Odprta noč in dan so groba vrata.

St. Peter pri Mariboru. Pretečeni petek je bil pokopan posestnik iz Celestrine Trampuš Ivan, star komaj 48 let. Naj v miru počiva!

Polenšak. Spet se je oglasila bela žena-smrt in pobrala enega izmed najstarejših župljanov. Od kapi zadet je umrl 85 letni Stebih Matija, vžitkar iz Polenec. Neizprosni jetiki pa je podlegel Golob Martin, posestnik iz Bracilavec v najlepši moški dobi. Bil je vrl naročnik »Slov. gospodarja« in njega zvest čitatelj. Vedno je stal v vrstah bivše SLS in je bil nje volilec. Lepo pripravljen in pokrepčan s tolažili sv. vere, je odšel v boljše življenje. Zapušča žalujočo ženo in 2 nepreskrbljeni hčerki. V splošni bolnici v Mariboru pa je zatisnil oči k smrtnemu spanju Kekec Franc, posestnik iz Lasigovec. Dosegel je blizu 60 let. Operacija radi srčnih in pljučnih tvorov mu ni

mogli rešiti življenja. Tudi on je bil naročnik in čitatelj našega lista. Kakor on v tuji, tako prva dva v domači zemlji naj mirno snivajo večno spanje, njih duše pa uživajo plačilo gor v svetlih nebesih. Vsem preostalim žalujočim pa naše sožalje!

Sv. Rupert nad Laškim. Dne 23. junija so našli v vinogradu v Gori pod Sv. Rupertom mrtvo ženo Marijo Brečko iz Horovic. 76 let stara ženska je šla na delo v vinograd, a Bog je dobro ženo nenadoma poklical na plačilo. Zadel jo je kap. Bila je pravična, vzgledna, tiha ženska, ki je bila gotovo pripravljena na odhod. — Dne 15. julija pa je šel 80letni mož Primuž Šalobir v gozd drevesa podirati. Drvo je nesrečno padlo in ubilo marijivega delavca. Naj počiva v miru božjem!

DOPISI

St. Peter pri Mariboru. V Maria Taboru pri Gradcu poromamo v soboto dne 15. avgusta na praznik Marijinega Vnebovzetja. Kdor ima sorodnike ali znance v Gradcu, se vljudno naproša, da naznani njih naslove. Povabljeni bodo k slovenski romarski pobožnosti. Kdor se še romarja želi udeležiti, se še lahko prijavi. Naslove graških Slovincov je javiti na naslov: Prosvetno društvo »Skala« pri Sv. Petru nize Maribora. — Tabora JRZ v Mariboru dne 9. avgusta se udeležimo šentpeterčani polnoštevilno. Po rani službi božji se zberemo in odkorakamo z g. lbo na čelu v Maribor. Seveda je dovoljeno tabora se udeležiti tudi ženam in dekletom. Tudi za vozove bo dovolj primerne prostora v Mariboru na razpolago. Pokažimo tudi tokrat, da smo šentpeterčani vedno eni in isti ter zvesti svojemu voditelju g. dr. Korošču! — Šentpeterčani so zadnje nedeljo pokazali, da imajo usmiljeno srce do svojih delavskih sotrpinov iz hrastniške doline, ki si zidajo cerkev v čast Kristusu Kralju. Besede dušnega pastirja iz Hrastnika so globoko segle poslušalcem v srce in

vsi so se radi odzvali in darovali po svojih močeh, da bi hrastniški rudarji prišli čimprej do svoje cerkve.

Sv. Anton na Pohorju. Danes pa same novice: Dne 12. julija sta obhajala gospod in gospa Petrun, po domače Kuternik, v krogu svoje vrl družine in prijateljev srebrno poroko. K tej slovesnosti iskreno častitamo z željo, da jima da Bog dočakati še zlato poroko. — Antonovo smo mirno, a slovesno obhajali. Bilo je več romarjev ko lani, zato več hrepenceh src. Sv. Anton jih usliši! — Tovariški sestanek smo imeli tu gori na 856 m visokem hribu. Sv. Anton je bil častitih gospodov zelo vesel, saj tako število in v Slomškovem duhu vesele družbe dolgo ni videl. — Da smo imeli tudi mi na enem koncu župnije točo, se ni čuditi, ko pa je tudi krog nas divjalo z bliskom in treskom. Če je naša slavna občinska uprava precenila škodo, mi ni znano. Njena dolžnost bi vsekakor bila. Sploh bi bilo tu treba temeljite spremembe, ki jo pričakujemo pri prihodnjih občinskih volitvah. — Zmagoslav bi se rad ženil; potrebuje pridno, pošteno in seveda tudi petično nevesto. Kdo bi vedel za tako, naj mu proti lepi nagradi sporoči. Se ne bo kesal, še na gostijo bo gotovo povabljen.

Polenšak pri Ptuj. Našo faro, ki je obsegala 3 bivše, male politične občine, je prejšnji JNS režim proti ljudski volji nasilno razkosal v tri sedanje velike občine Osluševci, Juršinci in Doronovo. Ker je bilo to protiljudsko, nepraktično, zvezano z velikimi neprilikami in zamudo časa, zato smo ob nastopu sedanje vlade, v kateri je tudi naš voditelj dr. Anton Korošec kot notranji minister, napravili vlogo in prošnjo za novo občino Polenšak v okviru farne meje. In srečni smo, da smo končno dobili novo občino tako, kakor smo želeli. In kdo ima za to največ zaslug? Naš prečastiti gosp. župnik in duhovni svetnik Poplatnik Jožef.

Poljčane. V nedeljo dne 2. avgusta, po prvi sv. maši ob pol osmih ima krajevna organizacija JRZ občni zbor v dvorani prosvetnega društva (prej sokolska). Člani, pridite gotovo! Povabljeni so pa tudi drugi, ki še niso člani te že tako razširjene stranke. Vsak, kdor misli resno in pošteno, bodi član te stranke. K številni udeležbi vabi točasni odbor.

Škale pri Velenju. Malokdaj se z našega prijaznega griča iz sredine naše prijazne Šaleške doline sliši kakšna novica. Po težkih letih diktature bomo kmalu prosteje zadihali, ker dobimo v jeseni po volitvah nazaj samostojno občino, katero nam je prejšnji režim iz političnih razlogov iztrgal. Zahvala za to gre edino našemu voditelju g. dr. Korošču. Volitve v jeseni so že zasigurane z zmago JRZ.

Svetina nad Celjem. Navzlic hudi vročini se tukaj pridno giblamo: zadnje črešnje (svetinske) so na celjskem trgu zelo obrabljane! spravljamo čez strmi Pečovnik v Celje, da si spravimo nekaj dinarčkov za največje potrebe. Marljivo se sučejo delavci pri zidanju oziroma adaptiranju nove šole, in kmalu bo stavba pod streho. Tudi stepemo se včasih, posebno mladi ljudje, ko postanejo prešerni; pa jih zna oblast dobro krotiti: tako zadnjič, ko je preveč vročerkvnm fantom prilepila hladilni »flajsterček« 500 Din globe za nepotrebno razsajanje in nenaročeno razdiranje kmečke hiše! Če niso dovolj hudi časi, pa si jih sami malo poslabšamo, da potem lažje, to je težje dihamo! — V nedeljo dne 19. t. m. smo imeli zborovanje JRZ, ki je prav lepo poteklo; Bog daj, da bi se zbrali vsi zavedni svetinski ljudje v močno četo za prihodnje občinske volitve! — Isti dan smo imeli tudi nad vse pristržno cerkveno slovesnost poprimicije kapucina-novomonašnika č. o. Avgušlina Cijana od Sv. Jurija ob južni žel. — Ožbaldska nedelja se bo praznovala dne 9. avgusta in ne dne 2. avgusta, kar naj blagohotno sprejmejo na znanje vsi mnogoštevilni romarji, ki ta dan tako radi poromajo na prijazno Svetino!

Zagorje. Drugi veliki romarski shod bo letos v Zagorju dne 8. in 9. avgusta. Prijatelji zagorske Matere božje se uljudno vabite! Na veselo svidenje! Vse pobožnosti se bodo vršile tudi letos, kakor običajno vsako leto!

Laški okraj. Ko smo čitali letos časniška poročila o velikih škodi, ki jo je napravila toča po mnogih krajih, smo lahko rekli: hvala Bogu, ker smo bili še dosedaj obvarovani te nesreče. Dne 17. maja je sicer precej pobila nekatere kraje in vasi ob Gračnici v marjograški in zidanmoški občini, vendar večje škode ni napravila. Letina pa bo v okraju letos zelo slaba. Neprestano pomladansko deževje je popolnoma zbiljo zemljo tako, da nobena rastlina ne uspeva tako kot lansk leto, ko smo imeli izredno dobro leto. Oziroma žita so letos izredno slaba. Dež in rja pa tudi veliki nalivi so povzročili, da se bo na marsikateri njivi povrnilo samo seme. Tudi sadja bo izredno malo, pa še to je vse krastavo. Edino živinske krme je dovolj. Razveseljivo pa je, da se je zadnji čas zelo poživila živinska kupčija,

pa tudi cene so nekoliko višje, ker je večji izvoz. Kmetje živinorejci z veseljem opazujemo prizadevanje vlade, za večji izvoz naše živine.

Peter Rešetar rešetari.

Ljudska fronta. V Sloveniji smo dobili ljudsko fronto. To je fronta proti ljudstvu. V tej protiljudski fronti so vsi, ki so odpadli kot suho listje od narodnega drevesa. Vzemimo grablje v roke, pograbilimo jih in dajmo poslati za nastilje nekaj Mačeku, nekaj Moski, nekaj Mussoliniju, ostanek pa Peru živkoviču. Naše narodno drevo je sedaj v polnem razcvetju, zato moramo to suho listje spraviti spoti.

Sami sebe se sramujejo. Ustanovitelj ljudske fronte v Sloveniji se samega sebe sramujejo, ker sedaj pošiljajo preklice, da niso bili zraven. Oče g. dr. Kukovec, ki so vse to že javno povedali, so svoje neboglenčke spravili s tem v neprijetno zadrego. Saj se ni treba sramovati, ako v tako vročini, kot je bila sedaj, daste malo maske z lica. Nerodno je le to, da sem vas pri tem spoznal. Sedaj spet lahko pokrijete svoj obraz, vi samozvanci krščanskih socialstov, pa marksi, pa skrajni levičarji in mačkovci in vsi drugi, ki res spadate skupaj v rešeto. Malo bolj si bom v roke pljunil, pa vas že bom zrešetaril.

Maček je jezen. Ko je Maček prejel iz Slovenije poročilo, da je njegov zaupnik med ustanoviteli ljudske fronte, dasi je Maček sam ostro zoper to najnovejšo gnezdo ljudskih neprijateljev, je vprašal, kdo je vendar to naredil, pa je izvedel, da g. dr. Kukovec. Stara navada je pač železna srajca, pregovori so še vedno v polni veljavi.

Moj rojsten dan. Sedaj je prišlo v navado, da slavimo, kakor so to napravili na Hrvaškem, rojstni dan. Tudi jaz bom sedaj vpeljal to navado. Pozivljam zato vse, da obhajajo moj rojsten dan, ki bo na dan občinskih volitev. Ta dan vzemite rešeto in temeljito pretresite in ločite zrno od plev! Drugih proslav ni treba.

Zakaj JNS nima zborovanj. Pera je izdal službeno povelje, da so se vrnili gospodje generali JNS iz kopališč in da gre sedaj redna vojska v kopališča. Čim se ta vrne, se začnejo redne vežbe. Kljub temu, da so sedaj vsi člani JNS v kopališčih, tarnajo hotelirji, da imajo letos jako malo gostov.

Raport g. dr. Kramerja mojemu kolegu Peru. Dr. Kramer se je sedaj en teden vadil v kopališču korakati, ker ga je zadnjič Pero nagnal, da ne zna niti s petami skupaj udariti, nato pa je šel k raportu. Ta raport se je glasil tako-le: Na levi se je pojavila nova fronta, oboroženi so z dolgimi jeziki in dolgimi prsti, na desnici so pobegnili šefu Hodžeri skoro vsi generali, za našim hrbtom ni nikogar, niti naših vojščakov JNS, pred nami pa je velika vojska, ki pa se za nas niti ne zmeni. Kaj naj storimo, da se bo ta vojska naroda vsaj spomnila še na nas! Pero: Morda bo še kakšna avijonska nesreča, ali kakšna druga afeta, potem mi znova poročaj!

Kako naj krajevine Kmečke zveze praktično delajo?

Vsako nedeljo se ustanovi širom Slovenije znatno število novih krajevnih Kmečkih zvez. Delo za dobrobit in povzdigo naše vasi ter za naš gospodarski napredek, ki so ga prejšnji režimi nasilno zadušili, se bo zopet razvilo v polnem obsegu.

Ker opazamo pri nekaterih krajevnih Kmečkih zvezah gotove začetniške težkoče, obstoječe v tem, da si novoizvoljeni odbori niso povsem na

jasnem, kako naj zastavijo svoje delo, jim hočemo v naslednjem dati nekaj navodil in pojasnil.

Nekaj navodil in pojasnil.

Na ustanovnih občnih zbiorih pojasnjujemo ljudem, da je krajevna Kmečka zveza nekaj stanovski parlament v malem. Kot taka se mora brigati za vsa vprašanja, ki so posredno ali neposredno v zvezi s kmetijstvom, pa tudi z vsemi drugimi vprašanji, ki zadevajo kmečko prebivalstvo.

Zato naj novi odbori svoje prve seje porabi za to, da si bodo ustvarili čim jasnejšo sliko o položaju kmetijstva in sploh kmečkega prebivalstva v svojem okolišu. N. pr.:

Katera gospodarska panoga je v kmetijstvu Vašega okoliša najvažnejša? Ali se jo tudi dovolj pospešuje? Kako bi se jo dalo podpreti in zaščititi? Katera panoga je vsled krize najbolj prizadeta? S čem bi se dala nadomestiti? Ali je kmečko ljudstvo navezano na zaslužek izven kmetijstva? (Sezonski delavci, vozniki, domača obrt, industrija, javna dela.) V kolikem obsegu?

Kdo vrši vnovčevanje kmetijskih pridelkov? Kako bi se dalo vnovčevanje izboljšati?

Koliko je pri Vas kreditnih zadrug? Kolklo blagovnih? Kako delujejo? Kako bi se dalo Vaše zadružništvo izboljšati?

Kako je z izobrazbo in vzgojo, kako z zaposlitvijo in eksistenco tamošnje kmečke mladine?

Kako je pri Vas urejeno šolstvo?

To so samo nekatera vprašanja, pa bi jih lahko postavili še nešteto. Postavite si jih sami, ker sami najbolje poznate razmere svojega kraja.

Delovni načrt, kako ga je izvajati.

Z ozirom na zgoraj našeta vprašanja si morate sčasoma napraviti popoln delovni načrt, t. j. načrt, kako boste važna vprašanja svojega kraja reševali, bodisi sami, bodisi, kako boste za njih rešitev zainteresirali merodajne faktorje. N. pr. Okrajno kmečko zvezo, Glavni odbor KZ, občino, sresko načelstvo, sreski kmetijski odbor, bansko upravo, banske svetnike, narodne poslance, kr. vladu.

Ko se boste prepričali, da je Vaš načrt popoln in da odgovarja Vašim razmeram, skrbite, da ga boste pričeli tudi izvajati. Vse preveč se v našem organizacijskem življenju prakticira, da mora predsednik ali drug vodilni funkcionar v zadevah svoje organizacije obletati vse pisarne in urade v bližnjem mestu. In kar je še slabše, se velikih takih potov naredi zaman, ker o stvareh, ki jih zastopa, niti sam ni dovolj poučen, ravno tako nima zbranih največkrat nobenih zanesljivih podatkov o dejanskem stanju stvari, za katero se poteguje.

Zato morate vsako stvar, ki jo sprejmete v svoj program, čimprej tudi temeljito proučiti. N. pr.: Kateri zakoni so v tej zadevi merodajni? Kaj ti zakoni določajo? Ali se je za rešitev tega vprašanja že kdo pred Vami zanimal? V kakšnem stanju je sedaj? Kjer je n. pr. v vprašanju kaka javna naprava (cesta, železnica, most, kopališče, šola ali sl.) se je treba informirati, da-li so bili že izdelani kakšni načrti. Kakšni so? Ali jih je tudi že oblast pregledala? Ali morebiti odklonila? Ravnotako se morate poučiti, kako je z denarno stranjo cele zadeve. Koliko bo naprava stala? Kako približno bi se dala zagotoviti potrebna denarna sredstva? Ali je mogoče v ta namen že kaj določenega v tem ali onem javnem proračunu? Kako bo treba postopati, da ta znesek ne bo zapadel, ampak, da se bo v resnici zato uporabil? Ali bo treba razdeliti stvar na več proračunov? Itd. Itd.

So slučaji, da se tu ali tam za neko javno napravo bore že leta in leta. Čeprav dejanski ni še nič narejenega, so v takih slučajih, vsaj toliko